

49ий Злет Юнацтва
Елленвіл, Нью-Йорк

Конкурс Слова

Вірші

Спілка Української Молоді в Америці
2008р.

А.Комінчук
Моя Україна

Зацвітає калина,
Зеленіє ліщина,
Степом котиться
Диво – луна.
Це моя Україна,
Це моя Батьківщина,
Що, як тато і мама, –
Одна.

Д. Павличко
Наш прапор

Небеса блакитні
Сяють з глибини,
а пшеничні й житні
мерехтять лани.

Прапор наш, як літо,
В сонці майорить –
по долині – жито,
по горі – блакить.

Тарас Шевченко
Тече вода з-під явора

Тече вода з-під явора
Яром на долину.
Пишається над водою
Червона калина.

Пишається калинонька,
Явір молодіє,
А кругом їх вірболози
Й лози молодіють.

Ми маленькі суменята

Ми маленькі суменята
Любим маму, любим тата,
Щиро любим цю країну,
А найбільше Україну!

Ми все робим, те що гоже,
Як навчають батько й мати,
Поможи нам, любий Боже,
Українцями зростати –
На героїв виростати!

Батько й мати

Як мені вас не любити,
Рідні батьку, нене?
Ви ж мене годували
І дбали про мене.

Батько розуму навчає,
Мати приголубить,
Ніхто мене так на світі,
Як вони не любить.

Козак

Що говорить вам – “козак” –
Це крилате горде слово?
Чом завжди буває так,
Що світлішає від нього?

Козаки – це вільні люди!
Козаки – безстрашні всюди!
Козаки – борці за волю!
За народу добру долю!

Рідну мову я вивчаю

Прошу тихше! – Я читаю,
Рідну мову я вивчаю
Мову мами, мову тата –
Хочу дуже добре знати.
І тому це я читаю,
І пишу, і розмовляю
Мовою своїх батьків
І бабунь, і дідусів
Мовою мого роду,
Українського народу.
Світлана Кузьменко

Марія Хоросницька Матусин заповіт

Раз мені
казала мати:
"Можеш мов
багато знати,
кожну мову шанувати,
та одну
із мов усіх,
щоб у серці
ти зберіг".
В серці
ніжну і погідну
збережу я мову рідну!

Суменята

Суменята ми маленькі,
Україна - край рідненький
Вірні діти свого роду,
Українського народу.
Все, що рідне, ми кохаєм
Всім, що рідні помагаєм,
Своє ціним, своє вчімся,
І до рідного горнімся.

М. Підгірянка Хто я?

Українець – моє ім'я,
Гордий лев – моє знам'я.
Рідна хата, це – мій рай,
Україна, це – мій край.
Любов моя – нарід мій,
Труд для нього не важкий.
За нього віддам життя,
Бо Вкраїни я дитя.
М. Підгірянка

М. Підгірянка Маленькі наші ноги

Маленькі наші ноги,
Та знають свою путь.
На службу Україні,
Як виростуть, підуть.
Маленькі наші ручки,
Та кріпнуть і ростуть.
На службу Україні -
Всі сили віддадуть.
Дитячі в нас серденька,
Та сильне в них чуття:
Любити Україну
Будем ціле життя.

Леся Українка
Ні долі, ні волі

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:

Надія вернутись ще раз на Україну,
Поглянути ще раз на рідну країну,

Поглянути ще раз на синій Дніпро, –
Там жити чи вмерти, мені все одно;

Поглянути ще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати палкії гадки...

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

[Луцьк, 1880]

Ми роду козацького діти

Ми любимо сонце і квіти,
І сонце нам шле свій привіт.

Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

В яку б не пішли ми дорогу,
Ти, пісне, над нами злітай!

Крокуючи гордо і вногу,
Ми славимо рідний наш край.

Наш приятель - сміливий вітер,
Відвага - це наш заповіт.

Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

Тарас Шевченко
Встала весна

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рястом,
Барвінком укрила;
І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічають.

Тарас Шевченко

х х х

Не цурайтесь того слова,
Що мати співала.
Як малого повивала,
З малим розмовляла.

Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем'я люте,
В останню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть!

Україна

Вийшли люди перед храм Софії,
Де колись лунала княжа слава,

Хтось сказав: «Сповнилися наші мрії!
Україна вільна вже держава!»

Хтось сказав – і всі почули люди,
З Києва – аж ген поза Карпати:

Україна є, була і буде!
Вже її нікому не зламати!

Суменята – 5 років

Не промінню

Я малий – та українець,
Українець тілом, духом.
Хто не любить українців,
Той не буде моїм другом.
Пан один мені дуката
Золотого обіцяв,
Щоб я мову не українську,
А чужую покохав.
Пане, красний ваш дукатик,
Але мови свого краю
Я не то що за дуката –
За весь світ не промінню!
Корнило Заклинський

Діти Спілки Української Молоді

Ми є діти, суменята,
Український славний рід.
Дбаймо, щоб про нас маленьких,
Добра слава йшла у світ.

Все вперед, все вперед
Поступаймо у черзі,
Пам'ятаймо, що сумівської родини,
Діти ми усі.

Все, що рідне, хай нам буде
Найдорожче і святе:
Рідна віра, рідна мова,
Україна над усе.

Роман Завадович **Українська мова**

Гей, яка чудова,
Свіжа і багата
Українська мова,
Мова мами й тата!
Словечко за словом
Я учусь завзято
Запашної мови,
Мови мами й тата.
Мови мами й тата,
Діда і бабусі –
Вчитимусь багато,
Доки не навчуся.
А коли навчуся,
В оці радість блисне,
Бо мене матуся
До грудей притисне.

Леонід Полтава **Три матусі**

Є у кожної дитини
Матінка єдина.
Та, що любить нас і дбає,
Розуму навчає.
Є у кожної дитини,
Навіть сиротини,
Наша Мати солов'їна
Рідна Україна.
І у кожному серденьку
Є і буде жити
Божа Мати – наша ненька,
Мати всього світу.

Суменята – 5 років

Іван Багряний
Рідна мова

Мово рідна! Колискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, –
Гей, яка ж прекрасна ти!
Перейшов усі світи я –
Є прекрасних мов багато,
Але першою, як мати,
Серед мов одна лиш ти є.
Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово – пісня колискова,
Мово – матері уста.

Василь Симоненко
Україні

Коли кризь розпач випнуться надії
І загудуть на вітрі степовім,
Я тоді твоїм ім'ям радію
І сумую іменем твоїм.

Коли грозує далеч неокрая
У передгроззі дикім і німім,
Я твоїм ім'ям благословляю,
Проклинаю іменем твоїм.

Коли мечами злоба небо крас
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!

Василь Симоненко
Земле рідна!

Земле рідна! Мозок мій світліє,
І душа ніжнішою стає,
Як твої сподіванки і мрії
У життя вливаються моє.
Я живу тобою і для тебе,
Вийшов з тебе, в тебе перейду,
Під твоїм високочолим небом
Гартував я душу молоду.
Хто тебе любов'ю обікраде,
Хто твої турботи обмине,
Хай його земне тяжіння зрадить
І з прокляттям безвість проковтне!

16.1.1963

Весняний Львів

З Високого Замку
Дивлюся на Львів
І бачу, як красень
Весняно розцвів.
Зелені каштани,
Тополі й дуби,
Церкви і театри
Я бачу з гори.
На Ратуші – прапор,
Що лине до зір...
І пісня злітає
Від долу до гір!
З Високого Замку
Дивлюся на Львів...
О, як він весняно,
Щасливо розцвів!

Молодше Ю. 6-7 років

Володимира Круковська
Уклін матері

Ти навчила мене, нене,
Любить Україну –
Нашу славу, наймилішу,
Рідну, солов'їну!

Ти навчила шанувати
Українську мову,
Щедру землю, світ чудовий
Й пісню колискову.

Ти навчила мене, мамо,
Щоденно молитись,
То ж за це тобі я щиро
Хочу поклонитись.

Я тобі вклоняюсь, люба,
Низенько–кизенько
За турботу, за неспокій,
За щире серденько

Про Україну пам'ятай

У всьому світі – кожен зна –
Є батьківщина лиш одна,
І в нас вона одна – єдина:
Це наша слава Україна.
Про Україну, рідний край,
Ти завжди пам'ятай!
Хоча зросли ми в чужині,
Та рідні любимо пісні,
Співаймо ж їх хай знову й знову
Бренить між нами рідне слово.
Про Україну, рідний край,
Ти завжди пам'ятай!
Не забувай Шевченка слів,
Про горду славу козаків,
Не забувай, що ти дитина
Землі, що зветься Україна.
Про Україну, рідний край,
Ти завжди пам'ятай!

Леонід Полтава
Наша Батьківщина

Там, де море є глибоке,
Де завітчані Карпати,
Де степи такі широкі,
Що очима не обняти, –
Там є наша Батьківщина
Україна!
Там, де сонечко іскриться,
Де весняний вітер віє,
Де на горах є столиця –
Наш великий, славний Київ,
Там є наша Батьківщина
Україна!
Всі ми: я і мама й тато,
У чужім, далекому краю
Будемо її кохати,
Бо і нас вона кохає,
Нас кохає Батьківщина
Україна!

Петро Осадчук
З Тобою

Послухай, як струмок дзвенить,
Як гомонить ліщина,
З тобою всюди кожну мить
Говорить Україна.
Послухай, як трава росте,
Напоєна дощами,
І як веде розмову степ
З тобою колосками.
Послухай, як вода шумить –
Дніпро до моря лине, –
З тобою всюди кожну мить
Говорить Україна.

Молодше Ю. 6-7 років

Симоненко
Моя мова

Все в тобі з'єдналося, злилося –
Як і поміститися в одній! –
Шепіт зачарований колосся,
Поклик із катами на двобій.

Ти даєш поету дужі крила,
Що підносять правду в вишину,
Вченому ти лагідно відкрила
Мудрості людської глибину.

І тобі рости й не в'януть зроду,
Квітувать в поемах і віршах,
Бо в тобі – великого народу
Ніжна і замріяна душа.

Василь Симоненко
Українська Мелодія

Довго тужить сумна бандура
Про діла у старій сивині,
І якусь невідому зажуру
Навіває та пісня мені.
Не мелодія – збурена рана,
Не слова, а безжальні голки,
Тільки бачу не сині лимани
І не горді козацькі полки.
А ввижається – там, біля шляху,
На потоптаній кіньми траві
Жирний ворон, мов чорна папаха,
На козацькій сидить голові.
А нав-круг по-ру-ба-ні
До-си-на-ють сни,
І да-ле-ко бу-бо-ни
Кли-чуть до вій-ни.

18.1.1957

Ірина Сеник
Вечірній Київ

Вечірній Київ затихає,
Софія Київська мовчить,
Лише Оранта прикликає
Із глибини віків гонців.

Ти купино неопалима,
Народ тобою завжди жив,
Моя стіно ти нерушима,
Моє ти диво серед див.

До тебе йду щодень на прощу,
Тобой зачарована стою,
Тебе у серці своїм ношу,
Тобі всі думи віддаю.

Ти купино неопалима,
Який мистець тебе створив,
Моя стіно ти нерушима.
Моє ти диво серед див.

Петро Кізко
Сумівська

Нам дано кайдани розкувати,
Гніт недолі зкинути з плечей.
Уперед же сумівці – орлята,
За свободу України.
Гей вперед!
Не для звуків голосної слави
Ми йдем крізь темряву ночей.
За соборну, вільну Державу,
За життя, за сонце й землю.
Гей вперед!
Дзвоном бий, могутня наша пісне!
Ширше крок! Гостріше зір очей!
Хай дрижить наш ворог
ненависний
СУМ іде на бій за волю!
Гей вперед!

Молодше Ю. 8-9 років

Тихон Лищук

Моя карпатська земля

Хто бачив у світі десь кращі простори,
Як наші Карпатські оспівані гори?
Хто бачив десь кращі стумки джерелині,
Яри? А ліси? А музики пташині?

То небо, підперте довкіль ялинками?
Ті хмари у думках застигли верхами?
Там грає в росторах журлива трембіта,
Там серце радіє, у пахощах квіти.

Там в ранню весну чути ніжні флюяри,
Там в травах верхів'я пасуться отари,
Там барви веселки танцюють в узорах,
Предивні легенди шепочуть у горах.

Це край мій, це рай мій, хоч камінь-рілля,
Це наша карпатська найкраща земля.

Ганна Черінь

Рідна мова

На світі стільки різних мов,
Як квітів у гаю.
А рідна мова — то любов.
Отож, люби свою!
Люби її, то твій народ
За неї зводив бій,
Крізь барикади перешкод,
За свій державний стрій.
І ти їм, друже, поможи,
Учися і читай
І всім знайомим розкажи
Про український край.
Якщо не знаєш, то навчись
Прекрасних рідних слів,
Щоб з тим поїхати колись
У Київ наш і Львів.

Микола Щербак

Ти її не бачив, Україну...

Ти її не бачив, Україну,
Рідну землю прадідів-батьків.
Ти не знаєш, як у бурю, сину.
Б'є Дніпро, виходить з берегів.
Ти не бачив, сину, як у полі
Достигає жито золоте,
Як шумують повинню тополі
І на сонці соняшник цвіте.
Як в садах, наливаних красою,
Не стихають сірі солов'ї.
Як жагуче дихають весною
У вечірніх сутінках гаї.
Ти не бачив, але чуєш, сину,
Що вона живе в твоїх думках,
В мові, в казці у ясних очах,
Ніби співи мами — Україна!

Ю. Шкрумеляк

Мій край

Україна — край мій рідний
Від Кавказу по Карпати,
І веселий і свобідний
І великий і багатий.
Де є в світі кращі ріки,
Як Дністер, Дніпро-Славута?
Хто покине їх навіки,
Тому в серці вічний смуток.
Де є в світі кращі гори,
Де таке повітря свіже?
Де шумлять так гарно бори
І хвилює спіле збіжжя?
Де ясніше сонце світить?
Де гарніше зорі сяють?
Де солодше пахнуть квіти —
Як у нашім любім краю!

Молодше Ю. 8-9 років

Роман Купчинський
Мій Край

Коло Києва чи Львова –
Де приїду – дома всюди.
Де поступлю – рідна мова,
Де погляну – рідні люди:

Роботящі Підгорянці,
Як огонь палкі Гуцули,
І сміливії Кубанці,
Що ще Січі не забули.

І розважні Подоляни,
І Полтавці – соловії.
Бойки, Лемки, Волиняни –
Все ото брати одніі.

Бо від Сяну до Кавказу,
На степах, чи полонині,
Тризуб має до приказу
І прапори жовто-сині!

Богдан Лепкій
Ну забувай!

Хоч ти живеш далеко на чужині,
Де інші люди та інший звичай,
Про рідні ниви, гори, ріки сині
Не забувай! Не забувай!

Хоч ти багатий і свобідний нині,
За океаном віднайшов свій край,
Про тих, що там у рідній Україні,
Не забувай! Не забувай!

Живеш в Бразилії чи в Аргентині,
Поїдеш в Мехіко чи Парагвай,
Про те, що діється сьогодні в Україні,
Не забувай! Не забувай!

Яким богам і у чийй святині
Ти молишся? Своїх святих благай,
Щоб відчинили шлях твоїй родині
В наш Рідний Край! В наш Рідний Край!

Микола Щербак
Світися, Києве!

Світися, світися новий Єрусалиме!
(з молитви)

Овіяний зав'язами віків,
Він наш – не їхній! – непокірний Київ,
Дніпрова хвиля, як народній гнів,
Усе несе – снаги і сили вияв!

Дніпрова хвиля закипа й гримить
Універсалом на святім майдані!..
І ніби знову сяє у блакить
Твоя всевладна булава, Богдане!

І знов промінить бронза, мов жива,
Дзвенить граніт і молодіють мури!
І темний простір крає й порива
Ясна правиця Симона Петлюри!

І знов щось ближча, дихає, росте,
Неначе буря, грізне й невмолиме!..
Світись, світись, як сонце золоте,
Наш Києве – новий Єрусалиме!

Молодше Ю. 10-11 років

Яр Славутич
Сумівська Пісня

Наші будні – розгорнена книга,
Наші свята – спортовий майдан.
Серед нас перемогою диха
Рідний прапор, як небо і лан.

Приспів:

Вчися сумівцю! В бурі боїв
Будь свідомий своєї мети.
Визволяти з неволі батьків
Наш обов'язок перший, святий.

Нами снять прикубанські долини,
Нами мріють верхів'я Карпат.
Кличе, кличе синів Батьківщина
І лютує, слабінючи кат.

Дух Богдана й вогонь Святослава
Нам наповнять по вінця серця.
І постане Соборна Держава
З перемог молодого борця.

Юрій Шкрумеляк
Молитва за рідну мову

Боже, Отче милостивий,
Ти нам дав цю мову красну,
Поміж мовами найкращу,
Нашу рідну, нашу власну.

Тою мовою співала
Нам маленьким наша мати,
Тою мовою навчала
Тебе, Боже, прославляти.

Тою мовою ми можем
Величатись перед світом,
Бо між мовами ця мова, —
Мов троянда поміж цвітом.

Поможи, Небес Владико,
Хай буде по Твоїй Волі,
Щоб та мова гомоніла
Вільно в хаті, в церкві, в школі.

Дай діждатись пошанівку
Рідного, святого слова,
Щоб цвіла на славу Божу
Наша українська мова.

Молодше Ю. 10-11 років

Василь Симоненко

* * *

Ти знаєш, що ти – людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.
Більше тебе не буде.
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди –
Добрі, ласкаві й злі.
Сьогодні усе для тебе –
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба –
Гляди ж не проспи!
Бо ти на землі – людина,
І хочеш того чи ні –
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.

16.XI.1962

Роман Завадович

Ярослав Мудрий

Мудрий княже Ярославе,
Свого батька гідний сину,
Ти підніс до сили, слави,
До могуття батьківщину.

Скрізь з пошаною по світі
Твоє ймення споминали,
Королі, князі, вельможі
В тебе ласки забігали.

Бо між ними, між усіми,
Ти найбільшу мав державу,
Тож літала світом вістка
Про могутність Ярослава...

Пильнував ти, Ярославе,
Щоб жили по правді люди,
Щоб законом справедливим
Їх твої судили суди.

І про те подбав ти, княже,
Щоб коштовним самоцвітом,
Прибраний увесь, багатий,
Блиснув Київ перед світом.

Ти здвигнув собор Софії
З каменю і срібла-злата,
Ще й тепер про тую славу
Мріють Золоті Ворота.

Молодше Ю. 10-11 років

Василь Симоненко

* * *

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба не впаде.
Народ росте, і множитья, і діє
Без ваших нагаїв і палаша.
Під сонцем вічності древніє й молодіє
Його жорстока й лагідна душа.
Народ мій е! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пощезнуть всі перевертні й прибууди,
І орди завойовників—заброд!
Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій е! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

Тарас Шевченко

І золотої й дорогої...

І золотої й дорогої
Мені, щоб знали ви, не жаль
Моєї долі молоді:
А іноді така печаль
Оступить душу, аж заплачу,
А ще до того, як побачу
Малого хлопчика в селі.
Мов одірвалось од гіллі,
Одно—однісіньке під тином
Сидить собі в старій ряднині.
Мені здається, що се я,
Що це ж та молодість моя.
Мені здається, що ніколи
Воно не бачитиме волі,
Святої воленьки. Що так
Даремне, марне пролетять
Його найкращії літа,
Що він не знатиме, де дітись
На сім широкім вольнім світі,
І піде в найми, і колись,
Щоб він не плакав, не журились,
Щоб він де—небудь прихилився,
То оддадуть у москалі.

Роман Завадович

Три букви

Три букви СУМ, а скільки змісту
Єднання рук і душ, і серць,
І порив дум полум'янистий,
Що викликає ніч на герць.
Лютує зло за муром тюрем
І дише смертю, наче гад.
Сумівче, чуєш поклик сурем?
Спіши у лаву! Стань у ряд!
Сумівче, сонце над тобою,
Ти молодий, ти ранку син,
Ти лицар завтрашнього бою,
Що героїчний будить чин.
Хай хиляться в зневірі кволі —
Ти непохитний будь, мов дуб!
Твій знак — це символ правди й волі
Три букви, сплетені в Тризуб!

Василь Симоненко

Леся Українка

Десь вітер грає на віолончелі,
Морозні пальці приклада до скла,
І ти одна в зажуреній оселі
Замріяно схилилась до стола.
Мов раб німий на араратській скелі
Карбує написи про подвиги царя,
Ти на папері почуттів моря
Переливаєш в строфи невеселі.
Ти — хвора дівчина — серед глухої ночі
Врізаєш в вічність огненні, пророчі
Слова з прийдешніх сонячних віків,
Щоб ті слова хитали чорні трони,
Щоб їх несли з собою легіони
Нових, непереможних Спартаків.

Молодше Ю. 12 років

Іванна Савицька

Хто любить Україну?

Хто любить Україну, чи питати треба?
Той, хто шле молитву за неї до неба.
Хто просить у Бога і миру і волі,
Вітчизні коханій щасливої долі,
Хто думкою лине до рідних степів,
Де прадідна нива батьків і дідів.

Хто любить Україну? Той, хто все працює,
Будня хвилин цінних дармо не марнує,
Чи праця велика, жертвна для справи,
Чи тиха, спокійна, без гамору-слави.
Хто цеглу по цеглі все двигав і носить,
Хто потом перлистим чоло своє росить.

Той любить Україну, той кохати в силі,
Хто знає минуле, сховане в могилі.
Хто гордий, що в змагу за волю-свободу
Наш нарід не плямить козацького роду.
Хто любить наші звичаї та мову
І пісню співає дзвінку і чудову,
Хто все те шанує і хто з тим щасливий,
Той любить Україну – той є правдивий!

Володимир Переяславець

Молитва українського юнака

Всевишній Боже, світа володарю,
Прийми молитву, мого серця спів:
До стіп Твоїх складаю щирю вдяку,
Що українцем Ти мене створив.

І що така велика та багата
Моя країна рідна, наче рай,
За те, що став героїв рідним братом,
І, як вони, люблю свій Рідний Край.

За те, що Ти народіві моєму
Своїх щедрот і ласки не скупив,
Що дав йому чудову рідну мову,
Найкращу пісню, наче диво з див.

Не позбавляй його своєї ласки,
Йому на власній поможи землі
Добути кращу долю і покласти
Вінець нев'ялий слави на чолі.

Моїй душі дай, Боже, твердість криці,
Будь сторожем думок і діл моїх,
Зроби, щоб чести Рідної Землиці
Поганим вчинком я не сплямив ввік,

Амінь.

Молодше Ю. 12 років

Леся Храплива-Щур
Молитв української родини

Приклоняємо, Отче, коліно
Перед образом під рушником,
Бо родина, що молиться спільно,
Буде жити щасливо разом.

Благодаттю Своєю, о Боже,
Миром-згодою глянь у наш дім,
Щоб зростало в любові все гоже,
Був притулок і гостям усім.

Освяти хліб насущний на столі,
Нагороду за чесний наш труд,
Щоб було всім домашнім доволі
І голодним усім, що прийдуть.

Дай батьківський завіт зберігати
Рідну мову, звичай і права,
Бо де пам'яттю хата багата,
Там родина - повіки жива.

Дай предківською жити землею;
і дідам, і батькам, і синам.
Де родина плекає ідею -
Твоїй Правді - твердиня міцна.

Закріпити дай рідну Державу
для майбутніх усіх поколінь,
Тобі, Отче, на праведну славу,
На землі українській.

Амінь.

Володимир Переяславець
У Свято Героїв

Згадаймо тих, що умирали
Від кулі вражої в тюрмі,
і тих, що їх в Сибір загнали
Вмирати в пустирі німі,
І тих, що, знані і незнані,
Померли в дальнім Казахстані.

Згадаймо тих, що в лісі, в полі
У партизанському бою
За Батьківщини кращу долю
Поклали голову свою,
Що дикі варварські навали
Грудьми своїми відбивали.

Згадаймо славних отаманів
Євгена, Симона, що їх
Зрадлива смерть із рук поганих,
Немов коса, звалила з ніг.
Борця Тараса спогадаймо –
Поклін, пошану всім віддаймо.

За волю хто готов умерти,
Той має право на життя,
Той не вмирає і по смерті,
Його не вкриє забуття.
Могилам честь поляглим слава –
Живих до праці кличе Справа!

Молодше Ю. 12 років

Тарас Шевченко

Мені тринадцятий минало...

Мені тринадцятий минало.
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонячко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в Бога.....
Уже прокликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся Богу... І не знаю,
Чого маленькому мені
Тойді так приязно молилось,
Чого так весело було?
Господнє небо і село.
Ягня, здається, веселилось!
І сонце гріло, не пекло!

Та не довго сонце гріло,
Недовго молилось...
Запекло, почервоніло
І рай запалило.
Мов прокинувся, дивлюся:
Село почорніло
Боже небо голубеє
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята –
Не мої ягнята!
Обернувся я на хати –
Нема в мене хати!
Не дав мені Бог нічого!..
І хлинули сльози,
Тяжкі сльози!.. А дівчина
При самій дорозі
Недалеко коло мене
Плоскінь вибирала
Та й почула, що я плачу,
Прийшла, привітала,
Утирала мої сльози
І поцілувала.....

Неначе сонце засіяло,
Неначе все на світі стало
Моє...лани , гаї, сади!..
І ми, жартуючи, погнали
Чужі ягнята до води.

Бридня!.. а й досі, як згадаю,
То серце плаче та болить,
Чому Господь не дав дожити
Малого віку у тім раю.
Умер би орючи на ниві,
Нічого б на світі не знав,
Не був би в світі юродивим,
Людей і (Бога) не прокляв!

Володимира Круковська

Прости

Нас вигнала доля із хати,
Погнала в далекі світи.
Добра ми нажили – багаті,
Та просим: Україно, прости!

Ми прощення просим, Україно,
І шлем поклін до землі!
За те, що так довго страждала,
За те, що не схибла в борні.

Прости своїм дітям, Україно,
До лона свого їх верни.
Усіх діток із всього світу
До серця свого пригорни!

Нас вигнала доля із хати,
Погнала колись у світи.
Тепер своїх діток страждених
Прийми, пожалій, захисти!

З тобою, моя Україно,
Були, будем завжди і є!
Будь щедра до діток невинних,
Віддай їм серденько своє.

Старше Ю. 13-14 років

Василь Симоненко
Лебеді Материнства

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

Заглядає в шибку казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати,
Не пушу тебе колиску синову гойдати.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.

Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні,

Лопотіли крилати і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

У хмельні смеркання мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї ніжності й любові.

Будуть тебе кликати у сади зелені
Хлопців чорночубих диво–наречені.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі.

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Іван Сокульський
Сонети вічного Львова

І я , о Львове, пізній твій поет!
Та не спізнився,
в свій час прийшов до тебе.
Твоїх століть повільний менуєт
І я читав під власним львівським небом.

І я, о Львове, слово тут шукав!
В собі носив твої глибокі рими,
На твій епічний брук і я щодня ступав,
Свої літа і я змішав з твоїми.

Чий день оцей твої тримає схили?
Чий спогад це, живий і теплий ще,
Чия присутність тут лишила силу?

Задумавсь Львів, підвів своє плече...
Це ж стільки тут віків спинилось!
Прозорий час крізь камінь цей
тече...

Володимир Переяславець
Хай не буде в нас нікого... (уривок)

Любі друзі! Вже ізмалку
Ми про це всі добре знаєм,
Що зовемось українці
Й українських предків маєм.

Батько, мати, брат, сестричка
І всі інші члени роду,
Всі належать до одного
Українського народу!

Бо родитись українцем м
Це велика честь і слава,
Рідний край свій полюбити
Найважливіша всім це справа.

Українці й українки
Всі кохають до загины
Предківську преславну землю,
Нашу рідну Україну.

Але, щоб свою цю землю
Міцно-щиро покохати,
Треба все її минуле
Добре вивчити-пізнати.

Треба знати те, як предки
На землі цій проживали,
Як її грудьми своїми
Боронили, заступали.

Як за волю і за долю
Йшли у бій, як на забаву,
Здобували собі рани,
Україні рідній славу.

Як невпинно працювали
І боролися завзято,
Щоб була їх Україна
Завжди дужа і багата.

Хай не буде в нас нікого,
Батька, неньки, ні дитини,
Що не вміли б розказати
Про минуле України.

Героям

Ви не за брязкіт заслужених медалів
Пішли в завзяті з ворогом бої,
– За найсвятіші народу ідеали
Поклали буйні голови свої.

За тих, що з вами прощались на порозі
Словами: „Сину, бережись якслід!"
І довго-довго стояли при дорозі,
Хустиною махаючи услід;

За тих, що вранці в садку біля криниці,
Коли ще спала зморена сім'я,
З відра давали напиться водиці
Під спів пісень весняних солов'я;

За тих, що спали, немов ті янголята,
В ту ніч, як ви ставали до борні;
За ті, що потім вам снились, рученята,
Простягнуті до вас у кожному сні.

За щастя-волю народу і людини
Ви положили душі і серця,
І чести-слави героїв України
Вже не сплести вам кращого вінця!

"Свобода", США, 1964

Старше Ю. 13-14 років

Володимир Сосюра

Любіть Україну (уривок)

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
Красу її вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Між братніх народів, мов садом рясним.
сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.

Для вас вона в світі єдина, одна
в просторі солодкому чарі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серці ударі, ..

У квітці, в пташині, в електровогнях,
у пісні у кожній, у думі,
В дитячій усмішці, в дівочих очах
і в стягів багрянtimer шумі...

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загибелі...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Вкраїну!..

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину.
Коханий любить не захоче тебе,
коли ти не любиш Вкраїну...

Любіть у труді, у коханні, бою,
як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть Україну свою
і вічні ми будемо з нею!

Навчіть мене, мамо!

І книг прочитав я, здається, немало,
Вже й батьком став Ваших коханих внучат,
Та жити на світі – навчіть мене, Мамо,
Як Бог все життя Ваше довге навчав!

Навчіть мене бути у темряві зрячим,
Навчіть в лябінті незнаних ідей,
Де розум безсильний, там серцем гарячим,
Очима душі пізнавати людей!

Навчіть мене, Мамо, прощати образи,
Як Ви їх прощали всім, завжди і скрізь!
В найбільшому горі, в болочій екстазі
Навчіть мене плакати мовчки, без сліз!

Навчіть мене, Мамо, тієї молитви,
Що нею Ви нас зберегли у війні!
Навчіть, як Великого Бога хвалити
За хліб і свободу в чужій стороні!

Як Ви, хочу бути таким до загибелі,
Тому Вас від щирого серця молю:
Навчіть мене завжди мою Україну
Любити, як Вас я – о, Мамо! –люблю.

"Свобода", США, 1964

Старше Ю. 13-14 років

Ольга Гаєцька

Хрест князя Володимира

Вже тисяч довгих літ минуло,
Коли над Києвом старим
Станула постать сильна, дужа,
З хрестом великим золотим.
І впало золоте проміння
У води синього Дніпра,
Вгору піднеслася високо
Володимирова рука.

Схилили голови в покорі
Мужі, жінки з дітьми, старці,
Під синім небом неозорим
Хрестилися в Дніпра воді.
І стали будувати храми
По наших селах і містах –
Із Володимира хрестами,
Зі словом божим на устах.

Молилися князі, гетьмани,
З хреста знаменням йшли на змаг
І в бою славні отамани
Підносили свій гордий стяг.
Котилися літа віками
У світлі дні й недолі час,
Христова віра була з нами
Розрадою була для нас.

То ворог силою своєю
Борців за віру подолав –
І кров полилася рікою,
Народ в неволі застогнав...
Але молитва – дивна сила,
Хоч стихла на устах німих,
Немов лампада невгасима
Жевріє у серцях живих!

Всевишній! Вислухай молитву,
Бажання наші Ти сповни,
Дай, щоб заблисли нам у славі
Володимирові Хрести!

Василь Симоненко

Ні, не вмерла Україна!

Я зустрічався з вами в дні суворі,
Коли вогнів червоні язики
Сягали від землі під самі зорі
І роздирали небо літаки.

Тоді вас люди називали псами,
Бо ви лизали німцям постолі,
Кричали "хайль" охриплими басами
І "Ще не вмерла..." голосно ревли.

Де ви ішли – там пустка і руїна,
І трупи не вміщалися до ям, –
Плювала кров'ю "ненька Україна"
У морди вам і вашим хазяям.

Ви пропили б уже її, небогу,
Розпродали б і нас по всій землі,
Коли б тоді Вкраїні на підмогу
Зі сходу не вернулись "москалі".

Тепер ви знов, позв'язувавши кості,
Торгуете і оптом, і вроздріб,
Нових катів припрошуєте в гості
На українське сало і на хліб.

Ви будете тинятись по чужинах,
Аж доки дідько всіх не забере,
Бо знайте – ще не вмерла Україна
І не умре!

Старше Ю. 15-16 років

Василь Симоненко
Ошукана могила

Отут, де сумно опустили віти
Стрункі тополі на твердий обліг,
В пропахле димом сорок третє літо
Він за неправду у бою поліг.

Його селянки в землю тут зарили
Без почестей, без жалю, без труни...
Шумлять тепер навкруг його могили
Розкішні придорожні бур'яни.

І лиш діди, як сонце похолоне,
Розказують повільно, ніби сон,
Що бивсь він до останнього патрона
І не хотів здаватись у полон.

Та не вінча його героїв слава –
Під небом неосяжно голубим
Тополі українські величаві
Докірливо гойдаються над ним.

Прислужнику лукавих і неситих,
За що поліг в неправому бою?
І сироти твої й тобою вбитих
Дурну відвагу прокляли твою.

Життя твій слід і пам'ять загубило:
Нема хреста, ні імені, ні дат –
Стоїть німа, ошукана могила,
Де спить безславно фюрера солдат.

17.VI.1958

СУМ наша гордість!

При ватрі іскристій, сумівським вогні,
Зібралось юнацтво, мов члени рідні.
Палають їх очі, й мов річка рвучка,
Пливе їхня пісня, бадьора, грімка.

СУМ – наша гордість! СУМ – наша мрія!
В СУМ–і росте України надія.
Покликом СУМ–у хочемо жити:
Честь України! – готов Боронити!

У бою геройським зродилась вона,
Як рвались кайдани й вилилась тюрма.
На звук її ворог у страху німів,
Бо вістуном бурі той поклик гримів.

А як на чужину встелилась нам путь,
Сурмою дзвінкою судилось їй быть,
Щоб ми не забули, що тут – чужина,
Що в нас Батьківщина є тільки одна!

...У ватрі вогонь вже поволі погас.
Та ніколи не згасне він в серці у нас!
Наш шлях у майбутнє освітить нам він,
А в душах дзвенітиме пісня, як дзвін:

СУМ – наша гордість! СУМ – наша мрія!
В СУМ–і росте України надія.
Покликом СУМ–у хочемо жити:
Честь України – Готов Боронити!

Старше Ю. 15-16 років

Володимир Івасюк
Як ішла я опівночі

Як ішла я опівночі
Понад тихою водою,
Зачерпнула в руки срібло
Те, що місяць там залишив,
І зробила з нього перстень...

А як сонце привітало
Мене вранці в чистім полі,
Я знайшла вінок з барвінку,
Недоплетений учора,
І зробила з нього перстень.

Два перстені – то для тебе,
Вибирай же, любий.
Два перстені – то твій усміх,
А твій усміх – моя згуба.
Два перстені, дня і ночі,
Ти візьми з собою.
Як знайти мене захочеш,
Кинь їх вранці за водою.

Знову осінь нам приносить
В злотих кронах неба просинь, –
Злива дивних барв довкола
І вітрів віолончелі.
Не сумуй за веснотравнем.

Бо ж мелодію забуту
Два перстені нагадають,
Нагадають, як забудеш,
Не знайдеш і не полюбиш.
Не сумуй за веснотравнем.

Два перстені – то для тебе,
Вибирай же, любий.
Два перстені – то твій усміх,
А твій усміх – моя згуба.
Два перстені, дня і ночі,
Ти візьми з собою.
Як знайти мене захочеш,
Кинь їх вранці за водою.

Ростислав Братунь
Батьківський Заповіт

Ти можеш навчитись чужого звичаю
І мову чужу, наче пісню, завчить,
Але і в раю не знайти тобі раю,
Якщо ти не будеш вітчизною жись!

Якщо позабудеш стежину до хати,
Яку дитинчам навпростець протоптав,
І матір, і рід свій, і слово крилате,
То, значить, чужинцем бездушним ти став.

Чужинцем не лише для рідного роду,
А навіть для тої, нової землі,
Для друзів нових, що тебе у негоду
Пригріли ласкаво у власнім теплі.

І, наче прокляття, в нову ти родину
Внесеш свого серця закалець черствий.
Внесеш, мов безкровний слимак, холодину,
Бо вбив і стоптав ти свій корінь живий.

Ти дітям і правнукам мусиш віддати
Живуче коріння – свій батьківський рід, —
Тоді їх ніяким вітрам не зламати,
Ніякій негоді не стьмарити світ.

Старше Ю. 15-16 років

Іван Франко
Великі Роковини
(Уривок)

... До великого моменту
Будь готовий кожний з вас, –
Кожний може стать Богданом,
Як настане слухний час.
Мовиш: «Нині інші війни». .
Ну, то іншу зброю куй,
Ум гостри, насталою волю,
Лиш воюй, а не тоскуй
Лиш борися, не мирися
Радше впадь, а сил не трать,
Гордо стій і не корися,
Хоч пропадь, але не зрадь!
Кожний думай, що на тобі
Мільйонів стан стоїть,
Що за долю мільйонів
Мушиш дати ти одвіт.
Кожний думай: тут, в тім місці,
Де стою я у вогні,
Важиться тепер вся доля
Величезної війни.
Як подамся, не достою,
Захитаюся, мов тїнь, –
Пропаде кривава праця
Многих, многих поколінь.
«Чи побіди довго ждати?
Ждати довго!» То й не жди ж!
Нині вчися побіджати,
Завтра певно побідиш.
Таж не даром пробудився
Український жвавий рід.
Таж не даром іскри грають
У очах тих молодих!
Чей нові мечі засяють
У правицях у твердих.
Довго нас недоля жерла,
Досі нас наруга жре,
Та ми крикнім: «Ще не вмерла,
Ще не вмерла і не вмере!»

Василь Симоненко
Н.Н.

Задивляюсь у твої зіниці,
Голубі, тривожні, ніби рань.
Крещуть з них червоні блискавиці
Револуцій, бунтів і повстань.

Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо, горда і вродлива,
З тебе чудуватися повік.

Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю.
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.

Одійдіте, недруги лукаві!
Друзі, зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побуть насамоті.

Рідко, нене, згадую про тебе,
Дні занадто куці та малі.
Ще не всі чорти живуть на небі,
Ходить їх добіса по землі.

Бачиш, з ними щогодини б'юся,
Чуеш – битви споківичний грук!
Як же я без друзів обійдуся,
Без лобів їх, без очей і рук?

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова ...
Громонить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.

Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать образи – все одно
Я проллюся крапелькою крові
На твоє священне знамено!

Старше Ю. 17 років

Леонід Полтава
Моя Україна

Не гладенькі вітри, не блакить тополина,
Не смутні вітряки, що чекають вітрів,
І не сонне блаженство глухих хуторів, –
Ні, сьогодні не така моя Україна.

Ти виходиш твердою, стрімкою ходою
Потайними стежками лісів і лугів,
І змиваєш сліди річковою водою,
І вкриваєшся сіном промерзлих стогів;
Ти підносиш обріз і рахуєш патрони,
Ти із кулями – серце вкладаєш в обріз,
Щоб злітав не один, – а сотні ешелонів,
Щоб не сльози летіли, – а шмаття коліс;
Ти приносиш пісок, щоб сипнути в машини,
Ти стоїш на безсонних повстанських постах,
Ні, сьогодні – на щастя – моя Україно,
Ти уже не така тополино проста!

Неначе домна, кипиш і клекочеш зловісно,
Домна та, що у ній – не метал, а руда,
А усе твоє: радість і щастя, і пісня,
Навіть мова твоя, і любов, і хода.
Так не можна умерти. Такі не вмирають.
Хай скоріш тужавіє жадане лиття,
Щоб усі наші муки – оплатились до краю,
Щоб усі наші смерті – були для життя,
Щоб кордонів багнетні розсунулись стіни
І у рідне гніздо – позліталась сім'я...
Я щасливий за тебе, моя Україно, –
Воскресаюча Мати моя!

1949 рік

Микола Бакай
Солов'їна пісня

Одна Батьківщина і двох не буває.
Місця, де родилися, – завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знає в житті.
Чи можна забути ту пісню, що мати
Співала малому, коли засинав;
Чи можна забути ту стежку до хати,
Що босим колись протоптав?
У рідному краї і серце співає,
Лелеки з далека нам весни несуть,
У рідному краї і небо безкрає,
Потоки, потоки, мов струни течуть.
Тут кожна травинка і кожна билинка
Вигойдують мрії на теплих вітрах.
Під вікнами – мальви, в саду – материнка,
Оспівані щед्रो в піснях.

Тут мамина пісня лунає і нині,
Її підхопили поля і гаї,
Її вечорами по всій Україні
Співають в садах солов'ї.
І я припадаю до неї устами,
І серцем вбираю, мов спраглий води.
Без рідної мови, без пісні, без мами
Збідніє, збідніє земля назавжди.

Одна Батьківщина і більш не буває.
Місця, де родилися, – завжди святі,
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.

Старше Ю. 17 років

В.А.Ш.

Сумівський марш на чужині

Від Мінхену геть аж по Нью Йорк,
І там, де Лондон і Сидней,
Ми йдем, йдем Українським фронтом
Під стягом Сумівських ідей!

Ми в поході ідемо – юности лава
Боєм здобути власні права!
В серці в нас Київ, Львів і Полтава,
Гнів б'є вулканом до тебе, Москва!

В копальнях, фабриках чужинних,
В годину кожну – кожний час,
Ми чуем голос – голос України,
Вона до зброї кличе нас!

Нас до чину кличе Україна,
Її кривавий кличе шлях,
Велична славою давнина
І тіні впавших у боях!

Ми прийдемо з чужини до Земель Рідних,
Щоб стать в ряди борців–синів,
І між знамен – знамен УПА побідних
Щоб СУМ–у стяг жовтосинів!

Лийся пісне, пісне перемоги,
Лети до сонця в височінь!
Впади до стіп – до стіп Святого Бога.
Благословить хай нас на чин!

Від Мінхіну геть аж по Нью Йорк,
І там де Лондон і Сидней,
Ми йдем, йдем Українським фронтом
Під стягом Сумівських ідей.

Василь Симоненко

Чорні від страждання мої очі

Чорні від страждання мої ночі,
Білі від скорботи мої дні
Впали у твої свавільні очі,
Жадібні, глибокі і чудні.

Я тебе не хочу обминати,
Я тебе не смію обійти.
Дай мені губами зачерпнути
Ніжної твоєї доброти.

Диких орд незлічені навали
Розтрощили пращури мої,
Щоб несла ти гордо і зухвало
Груди недоторкані свої.

Щоб горіли маками долоні,
Щоб гуло моє серцебиття,
Щоб в твоєму соромливім лоні
Визрівало завтрашнє життя.

І моє прокляття очманіле
Упаде на тім'я дурням тим,
Хто твоє солодке грішне тіло
Оскверняє помислом гидким.

Стегна твої, брови і рамена,
Шия і вогонь тендітних рук –
Все в тобі прекрасне і священне,
Мамо моїх радощів і мук!

Старше Ю. 17 років

Василь Симоненко

Русь

I

З глибин віків і гордо, й величаво
Встає легендами овіяне ім'я.
Минуле – сон, але сліпа змія
Не отруїла доблесті і слави.
То ж не орда завзята і кривава
Нежданно появилася в степах,
Щоб у сплюндрованих і спалених містах
Шуміли оргії і варварські забави.
То встала Русь в кольчuzі і шоломі,
Щоб їй стихія покорилась дика,
І вів її у далі невідомі
Син Перуна Олег–владика...
І Візантія снила крізь туман –
Підводив голову народжений титан.

II

Підводив голову народжений титан,
І йшли назустріч вічності і смерті
Нездолані, гарячі і уперті
Дружини непокірливих слов'ян.
Русь не дрімала, стомлена і млява,
Забившися ведмедем у барліг,
Бо відчували грек і печеніг
Відлуння кроків князя Святослава.
Цвіли хоругви руські на Дунаї,
І Доростол навіки записав,
Що мертвий воїн сорому не має.
І ворог знав, підступний і лукавий,
Що витязь тут не здобичі шукав
І війни йшли не тільки ради слави.

III

І війни йшли не тільки ради слави,
Бо іншій все корилося меті –
Меч Святослава прокладав путі
Для мудрості ясної Ярослава.
Коли була Європа в забутті
Та істина у вогнищах палала,
Антична мудрість гордо оживала
В твоїм, о Русь, допитливім житті.
За ясні зорі і за тихі води
Йшли в бої сини твого народу
І гинули, слабійучи від ран.
Але тебе ця кров не зупиняла,
Бо ти й тоді, хай підсвідомо, дбала
За крашу, світлу долю всіх слов'ян.

30.IV.1956

Старше Ю. 17 років